Portal Jurídic de Catalunya

LLEI 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural.

DOGC núm. 1719, 12/03/1993

TEXT CONSOLIDAT

Vigència 31/12/2011 -

Preàmbul

La societat civil, que crea, organitza i transmet cultura, ha d'ésser objecte d'una atenció especial, ja que, gràcies al seu esforç i a les seves iniciatives, no només es conserva un patrimoni de gran importància, sinó que s'impulsa una manera de concebre la cultura com a element de participació i de decisió summament enriquidor per als ciutadans.

La vida associativa, entesa com a voluntat dels ciutadans de crear i transmetre lliurement uns valors i uns símbols que neixen tant de les arrels com de les experiències pròpies - individuals i col·lectives-, transformadores de les formes de vida, és una de les característiques més significatives de l'activitat cultural de Catalunya.

La cultura tradicional i popular, com a conjunt de les manifestacions, els coneixements, les activitats i les creences passats i presents de la memòria col·lectiva, és el punt de referència a partir del qual les iniciatives de la societat s'emmarquen en un context configurador de Catalunya amb una identitat nacional pròpia arrelada en una pluralitat de formes d'expressió popular i, alhora, en una ferma voluntat de projectar-se cap al futur.

Durant llargs períodes de la història de Catalunya, l'actuació de la societat civil ha estat marcada per la necessitat de supervivència com a nació, amb uns trets culturals propis. Aquesta necessitat ha servit d'estímul per a la creació i el desenvolupament d'entitats que han hagut de donar en cada moment una resposta solidària a les inquietuds de la societat catalana. La importància que les entitats culturals han tingut històricament atorga al món associatiu una dimensió de gran importància en l'actual espai cultural català.

El moviment associatiu de caràcter cultural està vivint un moment de transformació i de recerca de nous camins que, sense perdre de vista les seves arrels, li permetin de mantenir la vigència social que sempre havia tingut. La dinàmica dels temps ha fet que l'associacionisme hagi passat d'una situació en la qual havia de fer una tasca de suplència d'aquells serveis que no prestaven les institucions públiques a una altra que s'ha de basar en la col·laboració, coordinació i complementarietat amb l'acció de les institucions públiques democràtiques.

Tal com correspon a unes institucions de govern representatives d'una societat oberta, plural i democràtica com és la catalana, l'administració no ha d'entrar en competència ni ha de pretendre substituir les entitats

nascudes de la societat civil, sinó que:

Ha de reconèixer el caràcter i la voluntat de servei públic que caracteritza la majoria d'aquestes entitats;

Ha de donar suport i facilitats per al desenvolupament de la vida associativa.

En conseqüència, les administracions públiques han d'ajustar-se a uns criteris metòdics i racionals d'aplicació d'uns recursos públics que han d'afavorir el desenvolupament cultural i han de contribuir d'una manera significativa a preparar les condicions que facilitin la potenciació de les energies creatives que hi ha en el si de la societat.

La coordinació entre les associacions que treballen en els diferents àmbits de la cultura ha cristal·litzat en els darrers anys en la creació de coordinadores i federacions. L'administració, a més de continuar promovent i donant suport a aquestes plataformes representatives de la col·lectivitat, ha de considerar-les els interlocutors idonis per a establir amb cada sector la política de suport més adequada.

Des d'aquesta perspectiva del reconeixement de la importància cabdal de l'associacionisme cultural a Catalunya i, en general, de l'acció de la societat civil organitzada en entitats amb voluntat de servei públic, el capítol preliminar d'aquesta Llei de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural defineix com a objectius bàsics del text la potenciació de la cultura tradicional i popular, la dinamització de l'associacionisme cultural i la protecció dels seus béns patrimonials.

La Llei s'adreça principalment a:

Els diferents àmbits de la cultura tradicional catalana, com la música, el teatre amateur, el cinema amateur, la dansa, el folklore i les festes d'arrel tradicional;

les entitats populars de cultura;

les entitats que promouen l'estudi, la difusió i la conservació del patrimoni etnològic.

La societat catalana ha estat protagonista d'una evolució cultural en el camp de la cuina i la gastronomia que l'ha dut a concebre-les com a part del seu patrimoni immaterial. És per això que s'introdueix la cuina com un dels elements del conjunt de manifestacions culturals que formen part de la cultura popular i tradicional

El capítol I se centra en la protecció i la difusió de la cultura popular i tradicional, marca el camp d'actuació i les competències de les administracions públiques, estableix la presència de la cultura popular i tradicional en el sistema educatiu i defineix el patrimoni etnològic de Catalunya, les festes d'interès nacional i el paper dels museus i els arxius històrics comarcals i locals.

El capítol II desenvolupa el concepte de dinamització sòcio-cultural, alhora que defineix les responsabilitats en aquest àmbit dels ens locals i les funcions de la Generalitat.

El capítol III, dedicat a l'associacionisme cultural, estableix la figura declarada "d'interès cultural" i crea el fons de foment de l'associacionisme cultural.

El capítol IV crea el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, organisme sense personalitat jurídica pròpia, adscrit al Departament de Cultura, i el Consell de la Cultura Popular i Tradicional, com a màxim òrgan consultiu del Departament de Cultura en les matèries que són objecte d'aquesta Llei.

Capítol preliminar

Objecte de la Llei

Article 1
Objecte

Aquesta Llei té per objecte:

a) La recuperació, l'inventari, la protecció, la difusió i el foment de la cultura popular i tradicional catalana.

b) El suport i l'impuls a la dinamització cultural.

c) El desenvolupament de l'associacionisme cultural.

d) La creació dels òrgans superiors executius i consultius del Departament de Cultura en les matèries a què es refereixen les lletres anteriors.

Capítol I
Protecció i difusió de la cultura popular i tradicional

Article 2
Concepte de cultura popular i tradicional

-1 Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per cultura popular i tradicional el conjunt de les manifestacions de la memòria i de la vida col·lectives de Catalunya, tant passades com presents.

-2 La cultura popular i tradicional inclou tot el que fa referència al conjunt de manifestacions culturals, tant materials com immaterials, com són les festes i els costums, la música i els instruments, els balls i les representacions, les tradicions festives, les creacions literàries, la cuina, les tècniques i els oficis i totes les altres manifestacions que tenen caràcter popular i tradicional, i també les activitats tendents a difondre-les arreu del territori i a tots els ciutadans.

Article 3
Actuacions de foment de les administracions públiques

Les administracions públiques de Catalunya han de fomentar la cultura popular i tradicional catalana en llur àmbit territorial. A aquest efecte, les administracions públiques han de:

a) Fomentar i conservar les manifestacions de la cultura popular i tradicional i donar suport a les entitats que les mantenen i les difonen.

b) Vetllar per la documentació de les festes i les tradicions ja desaparegudes.

c) Vetllar pel manteniment de les festes i les celebracions tradicionals.

d) Documentar, recollir i conservar els materials etnològics, en col·laboració amb els museus i altres entitats.

e) Impulsar la difusió de la cultura popular i tradicional, d'acord amb la normativa vigent.

Article 4
Ensenyament i difusió

-1 El Govern ha d'incloure en els currículums dels diferents nivells, etapes, cicles, graus i modalitats del sistema educatiu el coneixement de la cultura tradicional pròpia de cada població i general de Catalunya, i ha de propiciar la participació activa dels alumnes.

-2 Les universitats, els museus, els arxius i les biblioteques han de contribuir, en la mesura en què els correspon, a l'estudi, la conservació i la difusió de la cultura popular i tradicional.

Els museus comarcals i locals, especialment, han de conservar i difondre els elemens representatius de la

identitat cultural de la comarca o el municipi i de llurs manifestacions tradicionals en els àmbits cultural, social i econòmic, d'acord amb la legislació aplicable.
-3 El Govern ha de fomentar i potenciar la dinamització turística de la cultura popular i tradicional i ha de garantir-ne la projecció exterior.
-4 Els mitjans de comunicació gestionats per les administracions públiques de Catalunya han de contribuir a la difusió de la cultura popular i tradicional.

Article 5
Patrimoni etnològic
-1 Constitueixen el patrimoni etnològic de Catalunya: a) Els immobles i les instal·lacions emprats consuetudinàriament a Catalunya les característiques arquitectòniques dels quals siguin representatives de formes tradicionals.
b) Els béns mobles que constitueixen una manifestació de les tradicions culturals catalanes o d'activitats sòcio-econòmiques tradicionals.
c) Les activitats, els coneixements i els altres elements immaterials que són expressió de tècniques, oficis o formes de vida tradicionals.
-2 El Govern ha d'elaborar l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, en el qual s'han de recollir tots els béns integrants d'aquest patrimoni.
-3 Per acord del Govern, poden ésser declarats d'interès nacional els béns mobles i immobles d'especial rellevància a què fa referència l'apartat 1.
El procediment i els termes de la protecció han d'atenir-se a la legislació sobre patrimoni històric i cultural.
-4 Les activitats i els coneixements descrits en l'apartat 1.c) que es mantenen vius en la col·lectivitat han d'ésser objecte de protecció i foment; els que es troben ja desapareguts han d'ésser objecte d'estudi i documentació i d'eventual recuperació.
-5 Els consells comarcals i els ajuntaments han de contribuir, en el marc de llurs competències, a la protecció dels béns d'interès etnològic de llur territori.

Article 6
Festes d'interès nacional
-1. Les celebracions de la cultura tradicional catalana d'especial arrelament i rellevància poden ésser declarades festes d'interès nacional. La declaració es fa per acord del Govern, escoltats l'ajuntament i el consell comarcal corresponents.
-2 El Govern ha de vetllar per la protecció i la promoció adequada de les festes declarades d'interès nacional i per la conservació de llurs elements essencials, sens perjudici de l'evolució natural de cada festa.
-3 L'acord de declaració d'una festa d'interès nacional ha de definir les característiques que la componen i els elements que li són propis.

Capítol II
Dinamització sòcio-cultural

Article 7

Concepte de dinamització sòcio-cultural

Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per dinamització sòcio-cultural el conjunt de les diverses actuacions tendents al foment de les manifestacions culturals i artístiques no professionals, dutes a terme per grups o entitats sense finalitat de lucre per crear i difondre la cultura en tot el territori i a tots els ciutadans i promoure la màxima participació d'aquests.

Article 8

Responsabilitats dels ens locals

Correspon als consells comarcals i als ajuntaments de fomentar la realització d'activitats d'animació i d'integració sòcio-cultural, donant suport a les iniciatives socials en aquest camp i, si cal, complementant-les.

Article 9

Funcions de la Generalitat

La Generalitat té per funcions, dins l'àmbit de la dinamització sòcio-cultural:

a) Fomentar la dinamització sòcio-cultural i donar suport als consells comarcals, els ajuntaments i les entitats privades sense finalitat de lucre per a la realització d'activitats en aquest camp.

b) Promoure la formació dels responsables de la gestió cultural en l'àmbit de la dinamització sòcio-cultural.

c) Impulsar la realització d'activitats culturals no professionals.

Capítol III

Associacions culturals

Article 10

Coordinació de les associacions culturals

La Generalitat ha de promoure la comunicació i la interrelació de les associacions culturals i la coordinació o la federació de les que actuen en un mateix sector.

Article 11

Associacions d'interès cultural

-1 Poden ésser declarades d'interès cultural les associacions legalment constituïdes que exerceixen principalment llurs funcions a Catalunya i tenen com a finalitat primordial la realització d'activitats incloses dins l'àmbit d'aquesta Llei o que duen a terme activitats culturals especialment rellevants, sempre que:

a) Llurs càrrecs directius i de representació no siguin retribuïts.

b) Tinguin una antiguitat mínima de cinc anys.

c) Acreditin una activitat continuada.

d) Acreditin una implantació substancial en l'àmbit territorial o en el sector cultural en què desenvolupen llur activitat.

e) Realitzin habitualment activitats culturals en benefici de tercers.

-2 La declaració d'interès cultural d'una associació es fa per acord del Govern, i comporta els drets següents:

a) Que l'Administració de la Generalitat insti l'administració competent a declarar l'associació d'utilitat pública.

b) Que l'associació pugui rebre els ajuts i gaudir dels avantatges que les disposicions vigents reservin a les entitats d'interès cultural.

-3 Les entitats locals, en virtut de llur autonomia tributària i en el marc de la legislació vigent, poden acordar de concedir a les associacions d'interès cultural beneficis fiscals en els impostos i les taxes de caràcter local.

-4 El règim establert en aquest article és també aplicador a les fundacions privades de caràcter cultural que duguin a terme activitats rellevants per a la consecució de l'objecte d'aquesta Llei.

Article 12

Fons de foment de l'associacionisme cultural

-1 Es crea el fons de foment de l'associacionisme cultural, amb la finalitat d'incentivar el desenvolupament de la vida associativa i contribuir a finançar els serveis de formació, assessorament i suport a les associacions culturals.

-2 El fons de foment de l'associacionisme cultural ha de tenir cada any una consignació específica en els pressupostos de la Generalitat.

Capítol IV

Òrgans administratius

Article 13

Òrgan d'impuls de la dinamització sociocultural i de les associacions culturals

El departament competent en matèria de cultura ha d'impulsar les polítiques necessàries per a contribuir a la consecució dels objectius establerts pels capítols II i III.

Article 14

Consell de la Cultura Popular i Tradicional

[No vigent]

Disposició transitòria

El Departament de Cultura ha de tramitar d'ofici la declaració com a associacions d'interès cultural de totes les associacions culturals que en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei hagin estat declarades d'utilitat pública i compleixin els requisits establerts per aquesta Llei.

Disposicions finals

Disposició Final Primera

[No vigent]

Disposició Final Segona

-1 Es deroga el Decret 413/1983, del 30 de setembre, pel qual es regula la qualificació d'interès nacional de determinades manifestacions culturals.

Les festes declarades d'interès nacional en virtut del dit Decret, que mantenen aquesta qualificació, passen a regir-se per les disposicions d'aquesta Llei.

-2 Es deroga l'Ordre del 24 d'abril de 1990, de creació de la Comissió Assessora de Cultura Popular.

Afectacions passives (14)
Desplegada per l' ORDRE CLT/220/2012, de 17 de juliol, del Consell de la Cultura Popular i Tradicional.

Preàmbul Paràgraf nou afegit per art. 27 de la LLEI 10/2011, del 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

Article 2 Apartat 2 modificat per art. 28 de la LLEI 10/2011, del 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

Article 6 Apartat 1 modificat per art. 29 de la LLEI 10/2011, del 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

Article 11 Apartat 2 modificat per art. 30 de la LLEI 10/2011, del 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

Article 13 modificat per art. 31 de la LLEI 10/2011, del 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

Article 14 derogat per art. 32 de la LLEI 10/2011, del 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

Disposició final Primera derogada per art. 33 de la LLEI 10/2011, del 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa.

DESPLEGADA pel Decret 147/2010, de 26 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del Consell de la Cultura Popular i Tradicional.

DESPLEGADA per la Resolució de 21.3.1994, de convocatòria de concurs públic per atorgar subvencions a empreses privades per a iniciatives adreçades a augmentar i difondre l'ús de la llengua catalana

DESPLEGADA pel Decret 319/1994, de 16 de novembre, pel qual es regula la declaració de celebracions de la cultura tradicional catalana com a festes tradicionals d'interès nacional.

DESPLEGAT l'art. 11 pel Decret 73\1995, de 7 de març, pel qual es regula la declaració d'associacions i fundacions d'interès cultural

DESPLEGADA pel Decret 252/1999, de 31 d'agost, pel qual es regulen les actuacions dels grups de foc en les celebracions populars i tradicionals.

DESPLEGADA pel Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya.

Afectacions actives (2)
Deroga Ordre de 24 d'abril de 1990

Deroga Decret 413\1983, de 30 de setembre

Consideracions legals

Els textos consolidats (o versions actualitzades) de les normes que ofereix el Portal Jurídic de Catalunya no tenen caràcter oficial.

Enllaç a aquesta versió

https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&versionId=1222111&versionState=02&language=ca_ES&documentId=73601&mode=single